

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. Vtrùm Attributa Dei, ratione nostrâ includantur in Divinâ essentia,
& è contra.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

cum, quicquid est in Deo, includat, omniaque ad illius constitutionem concurrant, & in ea includantur. Hæc objectio petit sectionem sequentem.

SECTIO SECUNDA.

Utrum Attributa Dei, ratione nostrâ, includantur in Divinâ Essentia, & è contrâ.

I. *A parte rei Essentia includit Attributa, & è contrâ.*

RATIONE inquam; realiter quippe & à parte rei Attributa in Essentia, & hanc in Attributis, Attributa etiam in se invicem, omnia denique in omnibus includi certum est, cum à parte rei, includi aliud nihil sit, quam ea inter se identificari; hæc autem omnia perfectissimè identificantur, cum Deus sit ens simplicissimum: ita etiam P. Vekenus hic, Disp. 3. cap. 5.

II. *Duplex in Deo prædicatorum genus.*

Notandum, in Deo duplex reperiri prædicatorum genus; quædam namque directè ad Dei constitutionem pertinent, ut sunt, *Ens, substantia, vita, Spiritus, &c.* quæ proinde à Theologis vocantur prædicata essentialia, sine quibus, saltem implicite cognitis, concipi divina Essentia non potest. Unde sicut in homine, concepta ejus essentia, seu, *animali rationali*, necessariò representari debent implicite prædicata omnia superiora, *Ens, substantia, corpus, vivens*, utpote quæ in ejus essentia continentur: idem est de Deo. Alia in Deo est prædicatorum series, quæ non essentialibus substantiæ creatæ perfectionibus, sed accidentalibus respondent, ut sunt *Iustitia, Misericordia, Potentia, &c.* & de his procedit præsens quæstio.

III. *Prima sententia docet, Attributa re & ratione esse de conceptu Essentia.*

Prima itaque sententia affirmat, perfectiones hæcè intrinsecas, seu Attributa, *Iustitiam, Misericordiam, &c.* esse, ratione nostrâ, de Essentia Dei, & omnia Attributa esse de essentia singulorum, ita ut nec Essentia sine Attributis, nec Attributa sine Essentia, nec unum ex hisce Attributis sine alio, imò sine omnibus implicite conceptis representari possit. Hanc sententiam tenet Molina 1. p. q. 28. a. 2. d. 4. Bannez ibid. dub. 3. Concl. 1. Zumel q. 8. Ruis de Trin. d. 8. sect. 8. num. 8. Gillius 1. p. tr. 2. c. 6. Raynaudus Theol. natur. To. 1. disp. 6. q. 2. a. 2. eandem sententiam, quamvis concedant dari peculiare constitutum Essentia Dei, distinctum ab Attributis, tenet Suarez To. 2. Metaph. d. 30. sect. 6. & 1. p. l. i. de Essentia Dei, cap. 11. 12. & 13. & lib. 4. de Trin. c. 5. & Granada 1. p. d. 7. n. & ex recentioribus non pauci.

IV. *Nec Attributa sunt de conceptu Divina Essentia, nec è contrâ.*

Contraria sententia, nimirum nec Attributa isthac esse de conceptu Divina essentia, nec è contrâ, nec unum etiam Attributum de conceptu alterius, sed posse unumquodque horum sigillatim concipi, aliis ne quidem implicite representatis, & in hoc ab *Ente, Substantia*, & aliis hujusmodi prædicatis supra num. 2. recensitis, differre, semper mihi viva est multo probabilior. Hæc sententia longè inter Theologos est communior: eam tenet Halensis 2. p. q. 49. Albertus in 1. d. 8. Henricus 2. p. Summ. art. 32. q. 1. ad 3. ubi esse & vivere negat esse Attributa, quia sunt de constitutione Essentia, & ea solùm docet esse Attributa, quæ Essentiam jam constitutam ratione nostrâ consequuntur. Ferrara l. 1. cont. Gen. c. 24. Capreolus in 1. d. 8. q. 4. Cajet. 1. p. q. 1. a. 7. Vasq. 1. p. to. 2. d. 119. cap. 2. Albertin. in Prædic. Relationis, coroll. 14.

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. I.

dub. 2. diff. 2. Arubal 1. p. d. 28. cap. 3. Erize 1. p. d. 4. Fafolus, q. 4. dub. 1. Hurtado d. ult. Metaph. sect. 2. Arriaga 1. p. d. 16. f. 1. Tannerus 1. p. d. 2. q. 2. dub. 5. asserens hanc esse communem veterum Scholasticorum sententiam. Quod à fortiori docet Scotus cum suis, qui scilicet, non ratione tantùm, sed ex naturâ rei, & ante omnem intellectûs operationem Attributa Divina distingui affirmat ab Essentia.

Hæc aperta videtur mens Sanctorum Patrum, qui Attributa divina passim asserunt, non esse naturam, sed circa naturam. Sic S. Athanas. Epist. de decretis Synodi Nicenæ, *Certum, inquit, est, cum dicimus Deum, & nominamus Patrem, nihil nos eorum quæ circa eum sunt, sed ipsius substantiam significare.* Sic S. Basilius lib. 1. contra Eunomium, *Quoniam pacto, inquit, non deridendus, si creandi virtutem, substantiam esse dicat &c.* & tamen certum est, creandi virtutem, seu omnipotentiam, esse realiter Dei substantiam; & postea de Bono, Iusto, & id genus aliis loquens, ait, hæc aliquid ponere eorum, quæ Deo conveniunt, & circa eum inspicuntur. Idem affirmat S. Gregorius Nyssenus, S. Damascenus, & alii.

V. *Patres Attributa in Deo asserunt, non esse naturam, sed circa naturam.*

Nullus verò rem hanc clariùs & distinctiùs expressit, quam S. Cyrillus Alexandrinus lib. 11. Thesauri, ubi multa de Deo dici asserit, quæ, inquit, *circa substantiam Dei conspiciuntur, ita ut non ipsa substantia sint.* Et quamvis nihil accidat substantia Dei, tamen cogi nos nonnunquam ait, quasi accidentia dicere, & mente accidentium more concipere, & multa in Essentia Dei, quasi accidentia esse conspici. Et mox addit: *Non omnia ergo, quæ in Deo sunt, & de Deo dicuntur, substantiam significant: reliquum est igitur, ut voce modoque dicendi, accidentia esse dicamus: quoniam modo accidentium ea intelligimus.* Hæc ille.

VI. *Pulcherrimum S. Cyrilli Alexandrini dictum circa Dei Essentiam & Attributa.*

En ut Sancti Patres naturam in Deo ab iis quæ, ut ipsi loquuntur, *sunt circa naturam*, seu Attributa, *Iustitiam, Misericordiam, Omnipotentiam, &c.* distinguunt, planèque diversos conceptus iis & nomina tribuunt; & cum Deum nominamus, substantiam ejus, non quæ circa substantiam, cum Bonum, Iustum &c. quæ circa substantiam, non ipsam Dei substantiam nos concipere ac dicere affirmant. Tandem Attributa hæc, quamvis ea in Deo esse dicant, nihilominus quasi accidentia appellant, id est, secundùm ratiocinationem nostram, non constituenta primarium Dei conceptum, seu naturam, sed ad eam jam constitutam, nostro intelligendi modo, accidentia; quemadmodum in creatis *Iustitia, Misericordia, & similia*, naturæ accident & accidunt physice.

VII. *Patres Essentia & Attributa diversos conceptus & nomina tribuunt.*

Ratio conclusionis, præter dicta sectione præcedente, est; hæc enim prædicata habent rationes formales, & conceptus diversissimos, per quos menti limitatè ea & imperfectè cognoscenti obversantur, & ut quis *Immensitatem* (idem est de *Omnipotentia*, & alio quocunque Attributo) sub conceptu *Immensitatis* concipiat, abs re planè videtur, ut cogitet de *Iustitia, Misericordia*, & aliis Dei prædicatis, cum ad eum concipiendum ubique existentem, & per spatia omnia tum realia, tum imaginaria diffusum, conceptus *Iustitia* aut *Misericordia* non omnino conferat; nec enim, tribuendo singula singulis, Deus per *Iustitiam*, præcisè loquendo, est ubique, nec per *Immensitatem*, suam cuique tribuit, sed unum quodque prædicatum suos habet limites intellectuales, secundùm quomenti imperfectè ea cognoscenti singula respondent, quantumvis realiter identificentur.

VIII. *Ratio cur nec Essentia Attributa, nec se invicem Attributa includant.*

TOMVS I. Unde miror Patrem Granado, qui disp. sextâ admittit, & latè probat tum Essentiam ab Attributis, tum hæc inter se distingui objectivè, prolapsum esse in hanc sententiam. Conf. Essentia, ratio hæc nostrâ, est radix Attributorum, non Attributa radix Essentiæ; ergo non quicquid formaliter est in Essentia, est formaliter in Attributis. Conf. 2. Inter intellectionem & volitionem in Deo est ratio nostrâ quidam ordo prioris & posterioris; ergo non se includunt: antecedens ostenditur sect. 9. num. primo.

SECTIO TERTIA.

Argumenta contententia dari mutuam Attributorum inter se, & cum Essentia inclusionem.

I. **O**BJICES primò: Singula Attributa sunt infinitè perfecta, idque in omni genere entis; ergo omnem in se perfectionem includunt, sicque & se invicem, & essentiam, ac vicissim ab hac includuntur, cum Essentia non minus in omni genere entis sit infinita & perfecta, quam Attributa. Conf. Quodvis Dei Attributum est ens divinum, ergo includit deitatem & Essentiam.

II. Ad argumentum Resp. Unumquodque Attributum realiter quidem esse in omni genere entis infinitum & perfectum, cum omnia inter se, & cum Essentia identificentur: loquendo tamen formaliter, & secundum conceptus inadæquatos, quos præcisè de iis format intellectus imperfectè illa representans, singula Attributa non sunt perfecta in omni genere entis; sed tam Essentia quam Attributa sunt in suo genere illimitata, habentque infinitatem & omnem perfectionem in ea linea possibilem, Essentia in genere Essentiæ, Attributa in genere Attributorum, sicque omnia simul constituunt ens summè infinitum, & in omni entis genere perfectum, Deum.

III. Ad Confirmationem dico, quodvis Dei Attributum esse realiter ens divinum, & Deum, utpote à parte rei cum Deo identificatum. Possunt nihilominus mente à Divinitate, seu Essentiâ præscindendi, & tunc divinitatem in suo conceptu non involvunt, ac proinde sub illaratione solum habent omnem perfectionem possibilem in suo genere, *Iustitia* in genere *Iustitiæ*, *Misericordia* in genere *Misericordiæ*; & sic de cæteris. Adde tamen, quamvis in hoc statu præcisionis non sint eo sensu *Ens divinum*, quòd scilicet Deitatem, seu Essentiam Divinam in se includant, ut jam ostendi, hoc tamen sensu sunt *Ens Divinum*, quòd nimirum ordinentur tanquam intentionales quædam & metaphysicæ proprietates ad ens illud perfectissimum, & in omni genere completum constituendum. Hoc tamen non est vel includere Essentiam, vel in ea includi, sicut nullus Philosophus dicit *animal* includere *rationalè*, licet utrumque ordinetur ad constituendum hominem.

IV. Objicies secundò: Si Essentia Divina, ut hoc modo præcisè concepta, non sit illimitata & infinita in omni genere; ergo est limitata & finita, cum hæc sint contradictoria. Respondetur, Licet quidem Essentia Divina in suo conceptu formali & præcisò non includat Attributa, sicque nec perfectionem formaliter in omni genere entis, non tamen ut sic dici potest vel limitata, vel finita abso-

lutè; hæc enim voces, non præcisionem tantum sonant, sed exclusionem. Sicut, licet *animal* secundum se, & præcisè conceptum, non sit rationale, non tamen etiam ut sic, dici potest irrationale, tunc enim excluderet rationale, nec posset cum eo constituere essentiam hominis. Adde, Essentiam Dei vel secundam suam peculiarem conceptum, esse ratione nostrâ radicem omnium Attributorum, quæ est quædam etiam in omni entis genere infinitas.

V. Objicies tertio: Natura Divina est, non realiter tantum, sed etiam secundum rationem, omnium quæ cogitari possunt, simplicissima: illa autem natura esset simplicior, quæ & suas in se proprietates formaliter includeret, & in illis includeretur: hæc quippe nullam, etiam secundum rationem, admitteret compositionem. Respondetur, compositionem rationis nullo modo obfarcie simplicitati, ut rectè Suarez lib. primo de Deo, cap. 4. num. 8. Vasquez 1. part. disp. 22. cap. 2. & disp. 127. cap. 3. & alii secuti S. Thomam prima parte, quæstione decima-tertiâ, articulo quarto ad tertium, ubi *Deus*, inquit, *est unus re, & plures secundum rationem*.

Adde, nullam esse excogitabilem naturam, quæ in se diversas perfectiones, & variam virtutem continet, qualem in Deo infinitam omnes agnoscunt, quæ hujusmodi compositionem non admittat. Quare, ut in Logica dixi, nullum est prædicatum, compositionis per intellectum planè expers, præter prædicatum *Entis*, quòd simul & simplicissimum est, & imperfectissimum, utpote quòd nihil in se præter aptitudinem ad existendum involvit. Unde tantum abest ut hujusmodi compositio rationis imperfectionem arguat in Deo, ut maximam arguat perfectionem; denotat enim inesse ei virtutem, re quidem & formaliter unam, eminenter tamen multiplicem, quam proinde intellectus in varias facultates & prædicata intentionaliter distinguit, eaque sic distincta unit denuò, vel adunat potius, & prout sunt à parte rei unum representat.

VI. Objicies quartò, hinc sequi, dari in Deo accidentia, quòd de summo Numine, vel cogitare nefas est. Resp. vel accidentiù nomine intelligi entitates quasdam secundarias, quæ ita Deo infont, ut realiter ab eo distinguantur, & potuerint abesse; & hoc haud dubiè nefas esset vel cogitare de Deo, in quo, quicquid est, necessariò est, nec minus desinere potest esse, quam ipse Deus. Unde malè apud Theologos, imò Catholicos omnes, audit Cajetanus, quòd hujusmodi aliquid vel insinuaverit, actus scilicet Dei liberos ita statuens, quasi in Deo aliquid fuerit ab æterno, quòd ab æterno in eo potuerit non esse.

VII. Si verò quis per accidentia intelligat tantum prædicata quædam, solâ intellectus operatione ab Essentiâ distincta, & ad eam tanquam radicem, ratione nostrâ, consequentia, quamvis re ipsa sint substantia, & realiter cum Deo identificata; nil in hoc video incommodi, ut nimirum hujusmodi accidentia metaphysica in Deo statuuntur: quòd etiam advertit P. Arriaga l. p. d. 16. sect. 1. n. 8. Imò hæc communis videtur Theologorum ac Patrum opinio, qui *Omnipotentiam*, *Misericordiam*, *Iustitiam*, & id genus alia in Deo prædicata, vocant *Attributa*, quòd nomen aliquid sonat consequens essentiam, eique jam constitutæ intentionaliter adveniens. Huc etiam allussive videntur Patres Sectione præcedente citati numero quinto, dum hæc Attributa in Deo asserunt *Non esse Naturam, sed circa Natu-*

V. *Simplicitas Divina natura non arguit inclusionem Attributorum.*

VI. *Solum prædicatum Entis est compositio per intellectum expers.*

VII. *Compositio rationis arguit perfectionem.*

VIII. *Dicere posse in Deo esse accidentia.*

In Deo quicquid est, necessariò est.

VIII. *Possunt in Deo concedi accidentia Metaphysica.*